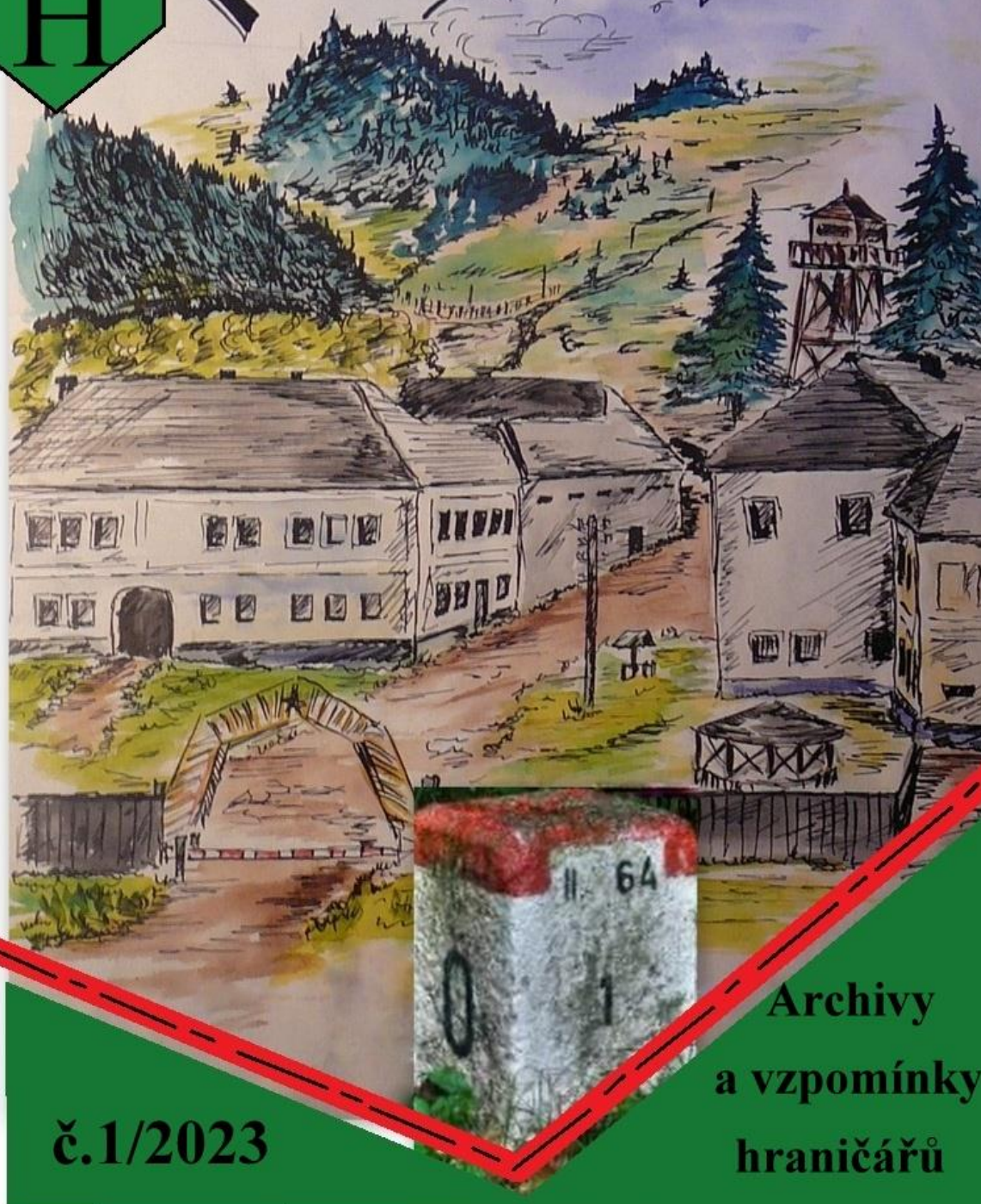

Mlýnsce

č.1/2023

Archivy
a vzpomínky
hraničářů

Tentokrát nás AVH zavede do nejnižnějších míst České republiky, kde střežila státní hranici s Rakouskem pohraniční rota Mlýnce. Rota se nacházela v bývalé osadě Mlýnec, což ve staročeštině znamená malý mlýn. Místo si své jméno zachovalo dodnes, a je z části tvořeno rekonstruovanými budovami bývalé rPS Mlýnce a několika novými hospodářskými a obytnými objekty s ohradami pro chov hospodářských zvířat. Poměrně rozlehlý soubor objektů je velmi udržovaný a působí až romantickým dojmem v poklidném koutě panenské jihočeské přírody. Celé území bývá někdy označováno jako rozhraní mezi Novohradskými horami a Šumavou. Prostor Mlýnce je součástí katastrálního území obce Dolní Drkolná a patří do správního území města Vyššího Brodu.

„První zmínka o osadě Mlýnec pochází z roku 1379 v rožmberském urbáři, kde je uvedeno, že se v místě nacházely tři hospodářské statky, které obdělávaly šest lánů půdy. Místo je uvedeno jako villa Lavenpecheralias Mlýnec. V překladu to lze vysvětlit jako místo nad vyschlým potokem. Později se uvádí Lerenbacher. Osada až do zrušení roboty patřila pod rožmberské panství a po roce 1851 pod obec Dolní Drkolnou.“

František Schusser Putování za růží a lilii

Pašeráci a podloudníci.

Pašování je utajovaná přeprava zboží nebo osob přes státní hranice porušující zákony dané země. Podloudnictví je nedovolená přeprava zboží přes státní hranice. Pašovalo se a pašuje zboží, kterého se na domácím trhu nedostává, je ho málo, má nízkou kvalitu nebo je příliš drahé. Pokud jde o osoby, mohou být motivy též různé například politické, trestně právní, existenční, rodinné, výkon zaměstnání apod. Snad nejběžnější komoditou pašovanou přes hranice jsou informace např. vojenské, hospodářské, kulturní, společenské atd. Pašeráci byli nositelé zpráv a nemuseli to být vždy informace špionážního charakteru. Pašuje se přes tzv. zelenou státní hranici ale i přes hraniční přechody nebo mezinárodní letiště a přístavy.

Pašeráci lidí jsou v padesátých letech označováni jako agenti chodci, kurýři a později jako převaděči. Lidé přecházející státní hranici jsou pak kopečkáři, narušitelé později běženci nebo migranti.

Pro lidi žijící v příhraničních oblastech bylo pašování odjakživa zdrojem obživy, a i když v rozporu se zákonem bylo venkovskou společností víceméně považováno za legální a dokonce potřebné. Pašeráci požívali mezi svými sousedy velké vážnosti a podle jejich názorů nešlo o povolání nečestné. V devatenáctém století patřily k nejčastějšímu pašovanému zboží potraviny jako např. sůl, cukr, káva, mouka, dále pak látky, železné zboží, hudební nástroje a především tabák. Někteří pašeráci převáděli dobytek nebo koně.

Pokud potřeboval hospodář nějaké zboží, jež bylo k dostání na druhé straně hranice, obrátil se obvykle na místního pašeráka, se žádostí o jeho přinesení. Současně mu svěřil své zboží, které měl přenést za hranice. Hospodáři pašerákovi věřili, o obchodech se žádné záznamy pochopitelně nevedly a už proto musel být pašerák v obci osobou váženou a důvěryhodnou. Musel umět také mlčet a své sousedy a zákazníky neprozradit pokud by byl chycen

Staré záznamy dokládají, že velmi významnou komoditou byl v 18. a 19. století šňupací tabák. Již v roce 1658 byl prodej šňupacího tabáku prohlášen v Čechách za volný, nepodléhající clu. Během jednoho století se však šňupání tabáku tak rozmohlo, že na něj byl vyhlášen státní monopol, který zakazoval dovoz brazilského tabáku, který měl být nahrazen domácím tabákem z Uher. Všichni uživatelé šňupacího tabáku se však shodli na tom, že brazilský tabák je nenahraditelný a tak přišli ke slovu opět pašeráci.

Již od 18. Století byly za pašování vyhlášovány přísné tresty, od peněžitých až po několikaleté nucené práce. Jedním z nejznámějších pašeráků 19. století byl Tabák Petr, žijící

v okolí Kašperských Hor. Nikdo vlastně neznal jeho pravé jméno, ale přesto o něm kolovaly legendy, které líčily jeho příhody. Nikdy se ho celníkům nepodařilo chytit, pašování organizoval ve velkém a měl řadu pomocníků a překupníků. Peníze, které dokázal vydělat, prý hojně utrácel v kartách nebo za ženy, které byly jeho druhou slabostí. jc

S použitím Vlastimil Vondruška, Život staré Šumavy-Nekalé živnosti.

Tak jako na Šumavě byl pašerák Franz Kilian Nowotny později nazývaný Král Šumavy, tak i prostor Mlýnce měl svého známého pašeráka. Jmenoval se Bernhard Riepl a později se z něj stal převaděč osob přes státní hranici.

Bernhard Riepl se narodil 20. srpna 1926, pocházel z rodiny českých Němců ze samoty čp. 13, dnes již zaniklé osady Bábí-Bamberg u Rožmberku nad Vltavou. Jeho otec pracoval jako lesní dělník a matka byla v domácnosti. Měl dva sourozence bratra Willibalda a sestru Hermínu. Do školy chodil v Rožmberku a vyučil se strojním zámečnickem v Loučovických papírnách. Ve válce narukoval do německé armády a s ní se dostal na východní frontu. V květnu roku 1945 padl v jižních Čechách do amerického zajetí a šest měsíců pobýval v zajateckém táboře u Vyššího Brodu. Na jaře odešel do Lince, kde se oženil a pracoval jako zámečnick. K ilegálnímu přecházení hranice jej donutila bída poválečného Rakouska a stesk po rodičích, kteří získali status antifašistů a nebyli odsunuti do Rakouska. K rodičům chodil pro potraviny v nočních hodinách z obcí Reichenthalu nebo Summerau, kam se dopravil veřejnou dopravou. Státní hranici přecházel v prostoru Edelmühle u Horního Dvořiště a pak pokračoval přes Černý les k rodičům do Bábí. Zpátky se vracel před svítáním a přes Černý les, držel se přítom potoku Větší Vltavice a u soutoku s potokem Bystrá mezi mlýny Edelmühle a Stegmühle přecházel hranici v prostoru hraničního mezníku III/4 do Rakouska. Jak se situace se zásobováním v Rakousku změnila k lepšímu, začal naopak nosit nedostatkové potraviny, které v Čechách tehdy nebyly. Se změnou politického režimu v naší vlasti po roce 1948 byli Rieplovi rodiče přestěhováni jako nespolehliví do vnitrozemí na Vltavotýnsko, což už bylo trochu dál od hranic. Riepl přecházel hranice dál a navštěvoval rodinu neodsunutých Němců v osadě Sejfy, dnes již zaniklé. Mimo pašování potravin začal převádět i osoby, které nesouhlasily s novým režimem a chtěly se dostat přes hranice. V říjnu roku 1950 se Riepl dověděl o vážné nemoci matky, a proto se rozhodl jí tajně navštívit v písecké nemocnici.

Francouzská zpravodajská služba se o jeho přeshraničních aktivitách dozvěděla a začala jej využívat jako kurýra. Měl několik přechodových cestiček, kterými chodila zvěř a těch využíval podle situace. Jeho cesty přes hranice skončily začátkem padesátých let, kdy se v roce 1951 začal budovat drátěný zátaras. Ještě párkrát přešel, ale když začátkem roku 1953 byl do drátů puštěn proud o vysokém napětí, Riepl s přechody skončil. Snad velkým varováním byla smrt agenta chodce Jana Krále, který zahynul v EZOHu v prostoru roty Koranda. Po uvolnění politické situace v druhé polovině šedesátých letech v naší republice mohl Riepl jezdit oficiálně přes hraniční přechod v Dolním Dvořišti navštěvovat svého otce, který v té době ještě žil. Bernhard Riepl zemřel 7. července 1989 v Rakousku.

Sborník ABS 2021/19 Jiří Řezníček - Krycí jméno Lev

Období vzniku republiky do roku 1938

Situace na státní hranici po vzniku Československé republiky od roku 1918 byla podrobně popsána v 1. čísle AVH, které je celé věnováno případu dozorce FS Františka Hovorky, který byl zastřelen neznámým pachatelem v roce 1920 na Šibeničním vrchu u Dolního Dvořiště. V obecné rovině vypadala situace v ochraně státní hranice stejně i v prostoru Vyšebrodsku. Ochranu státní hranice prováděla výhradně Finanční stráž, pokud se nejednalo o posílení výkonu služby při řešení některých mimořádných situací.

Ve 30. letech byl inspektorát Finanční stráže ve Vyšším Brodě a pod něj spadaly oddělení FS v Kaplických Chalupách, Německém Rychnově, Přední Výtoni, Vyšším Brodě a ve Studánkách. Prostor kolem Mlýnce spadl pod oddělení finanční stráže ve Studánkách.

SOS-Stráž obrany státu

V třicátých letech začalo být neklidno, ze strany Německa hrozilo napětí čím dál tím větších konfliktů, a proto bylo v rámci ministerstev vlády schváleno zřízení stráže obrany státu, která měla dbát na pořádek na hranici (vládního nařízení č. 270/1936 sb. ze dne 23. října 1936). SOS se skládala z členů finanční stráže, četnictva a vojska.

Jak vypadala situace na Vyšebrodsku od poloviny třicátých let vypráví bývalí finančníci František Doležal a Karel Pecka v knize Radana Láška - Jednotka určení SOS, 1.díl:

„Oddělení finanční stráže ve Studánkách mělo v září 1938 jedenáct zaměstnanců. Respicient F. Hulík, který byl správcem celního úřadu. Dále respicienti F. Dočekal a J. Hryzák. Dozorci byli K. Steinbach, F. Melounek, F. Stávek a K. Salátek a pomocní dozorcí J. Justin, B. Tomek, F. Vácha a J. Trpišovský.

Služba na hranici v té době nebyla lehká. Události vyvrcholily 20. září 1938, kdy přišla deputace z Vyššího Brodu k veliteli družstva, resp. Dočekalovi, kdy měli složit zbraně, vydat budovu celního úřadu a odejít. Družstvo to energicky odmítlo a bylo odhodláno se bránit i pokud by došlo k nelítostnému boji.

Dne 23. září ve 02:40 hod. byl z rakouské strany podniknut útok členy Freikorpsu v síle asi 200 osob na celní úřad. V důsledku zrady dozorce Fechtnera, který velel družstvu SOS v obci Kamenná, byl nucen velitel družstva ve Studánkách hlásit nadřízenému veliteli SOS přepad a pro značnou přesilu dočasný ústup z budovy celního úřadu, kdy předtím byly důležité spisy spáleny. Družstvo SOS bojovalo statečně a podařilo se jim za pomoci ručních granátů budovu úřadu znovu dobýt, ale jen na krátkou dobu, kdy Freikorpsu přišly na pomoc posily. Boje o celní úřad trval několik dní a 29. září přišel rozkaz, aby družstvo SOS přerušilo boje a stáhlo se k demarkační čáře u Mirkovic, kde družstvo setrvalo až do zrušení finanční stráže v roce 1940. Vedle družstva SOS v celním úřadě ve Studánkách byly také družstva SOS ve Vyšším Brodě a okolí. Družstvo z Vyššího Brodu se po vyhlášení pohotovosti 21. května stáhlo do prostoru východně od Studánek a pak do Mlýnce.

Během poloviny září byla družstva přepadávána hordami německých ordnerů, mezi nimi byli i členové finanční stráže německé národnosti, kteří zradili své druhy a přeběhli na druhou stranu. 20. září bylo přepadeno družstvo SOS V Radvanově a druhý den nato družstvo v Mlýnci. Obě družstva značné přesile odolaly a útoky byly odrazeny bez vlastních ztrát. Dne 29. září nastal na družstva SOS mohutný útok ordnerů ze všech stran v počtu asi 600 zfanatizovaných Němců a družstva SOS byla nucena k ústupu na levý břeh Vltavy k Vyššímu

Brodu. Tam taky dlouho nesetrvávala. Boje ordnerů trvaly a koncem září přišel rozkaz přesunout se k Velešínu, kde jsme se pak dopravili do Českých Budějovic.“

Dále jen několik příkladů toho, jak vypadaly boje s rakouskými povstalci v příhraniční oblasti mezi Vyším Brodem a Horním Dvořištěm:

2.3. Obsadila německá vojska sousední Rakousko.

21.5. První mobilizace československé armády. K jednotkám SOS byli povoláváni záložáci ze vzdálenějších příhraničních obcí, kde byla větší záruka jejich spolehlivosti.

19.9. V Horní Dvořiště byl při přestřelce zastřelen mladý nacist z Horního Dvořiště. Agresivita nacistů se od toho dne zvyšovala.

21.9. Německý Rychnov družstvo SOS. Vážně byl zraněn vrchní strážmistr Antonín Měsíček, byl převezen do nemocnice v Českém Krumlově, kde 23.9. na následky zranění zemřel.

21.9. Bylo přepadeno družstvo SOS v Horním Dvořišti a dozorce finanční stráže Ladislav Korch byl postřelen do levého ramene.

23.9. Horní Dvořiště - počínaje tímto datem byla zastavena veškerá nákladní a osobní přeshraniční doprava na železnici mezi Horním Dvořištěm a rakouským Summerau.

23.9. Vyší Brod - při přestřelce prostřelili henleinovci ruku vojínovi Janu Kaňkovi.

24.9. 04:00 hod. Loučovice - přepadlo osm ordnerů stanoviště hlídky SOS Kapličky. V přestřelce na vzdálenost 30 m byl jeden z útočníků zabit. Jednalo se o Matyáše Klímského, dělníka z Loučovic podle legitimace člena SdP.

24.9. Vyší Brod - zásahem Létacího oddílu štábního kapitána Uhlíka byl obnoven pořádek v příhraničním městečku. Škpt. Uhlík nařídil starostovi Vyšího Brodu, aby do patnácti minut sundat z domů všechny prapory s hákovým křížem, jinak tak učiní jeho vojáci. Jeho příkaz byl skutečně vykonán. Na krátkou dobu byl ve městě obnoven klid a pořádek.

24.9. Prapor SOS České Budějovice hlášení: Během tohoto dne došlo k přepadům hlídek SOS u Kaplice, Loučovic, Frymburku, u celnice Kaplické Chalupy, u hájovny Ressler na Růžovém Vrchu u Dolní Vltavice, u Konrátova, Mlýnce u Studánek a přepadena byla i posádka ve Vyším Brodě.

28.9. Vyší Brod. Henleinovci obnovili útoky na strážní stanoviště na hranici a boj se přenesl i do samotného Vyšího Brodu. Nakonec museli čeští obránci města ustoupit. V boji utrpěl průstřel krku štábní strážmistr Ludvík Vindra. V prostoru mezi obcemi Studánky a Martínkov padl voják československé armády Petr Sládek. Ten byl ordnery vysvěčen z uniformy, okraden o peníze o doklady a byl mu ponechán pouze růženec. Dne 2. října jej vyšebrodský farář pohřbil na tamějším hřbitově. Dne 27.11. 1938 byl ale exhumován a převezen do rodného Čakova, kde byl na zdejším hřbitově pohřben.

29.9.-30.9. Mnichovský diktát.

30.9. 01:00 hod. Do prostoru Vyšího Brodu byla přesunuta 31. cyklistická rota a o něco později vyjel z Českých Budějovic obrněný vlak 5. divize armády. Během akce byl usmrcen voják Antonín Mejzlík a zraněn voják Karel Kácovský. Odhadem bylo ve Vyším Brodě

a okolí rozmístěno asi 600 povstalců vyzbrojených puškami, kulomety a kulometnými pistolemi. Na straně nepřítele bylo 17 mrtvých a mnoho zraněných příslušníků freikorps.

Po druhé světové válce následoval v roce 1946 odsun německých obyvatel z českého příhraničního území do Rakouska a osady u hranic se vylidnily. Byla snaha je osídlit novými obyvateli z řad reemigrantů a českých obyvatel z vnitrozemí, ale do takových končin, kde je vše daleko, se nikdo moc nehrnul. Přišli, viděli, ti slušní chvíli zůstali a po čase, když neviděli světlou budoucnost, odešli. Bylo dost i tzv. zlatokopů, kteří přišli, vyrabovali, co se dalo a odtáhli s plným rancem či dokonce nákladním autem. Osady u hranic se vylidnily a ostrahu znovu převzala finanční stráž a nastupující SNB-sbor národní bezpečnosti. Po změně režimu v roce 1948 končí finanční stráž a ostrahu státních hranic má na starosti SNB. Podél hranic jsou dislokovány čtyři SNB, které začátkem padesátých let se mění v nově vznikající Pohraniční stráž.

Rozkaz

Věc: *Finanční stráž- sloučení s SNB*

V Praze dne 29. prosince 1948

Po vzájemné dohodě ministerstva financí a ministerstvem vnitra ze dne 29.12.1948 se nařizuje:

Oddělení finanční stráže, obstarávající ostrahu státní hranice a pohotovostní oddíly FS, zůstávají prozatím v činnosti i po lednu 1949.

Přednostové vrchních inspektorátů FS a jejich zástupci se zatím zařazují k velitelství příslušných pohraničních praporů SNB a přednostové inspektorátů FS k velitelstvím příslušných pohraničních rot SNB jako techničtí poradci. Ostatní zaměstnanci vrchních inspektorátů FS, případně inspektorátů FS budou zařazeni k výkonné strážní službě.

Výkon služby:

Dnem 1. ledna 1949 podřizují se oddělení FS příslušným rotám, v jejichž úsecích jsou dislokovány. Výkon služby řídí velitelé rot podle rozkazů velitelů praporů SNB. Příslušníci FS přidělení ke střežení celních u silničních celních úřadů, podřizují se příslušníkům SNB. V záležitostech osobních podléhají příslušníci FS nadále finanční správě. Svá podání předkládají služebním postupem velitelství pohraničních rot a praporů, kde je projednají. Příslušníci FS v hraniční službě vykonávají i po lednu 1949 službu v dosavadním stejnokroji. To platí i pro zaměstnance, kteří již obdrželi dekrety o převodu do SNB. Neřízené, dosud neprovedené přesázky-přemístění členů FS nebudou prováděny.

Výnos ministerstva financí č. 256/48-IX/3 ze dne 15.12.1948 zůstává v platnosti, pokud není v rozporu s tímto rozkazem.

Obdrží: SNB-útvary 9600- všechny pohraniční prapory SNB a Zemské fin. řed. Praha, Brno

Předběžná dislokace budoucích pohraničních rot na státní hranici k 1.1.1951

Prapor PS Vyšší Brod: 1.rota Dolní Vltavice

2.rota Rychněvek

3.rota Přední Výtoň

4.rota Spáleníště

5.rota Mnichovice

6.rota Mlýnce

Proč začali pohraničníci používat pro název roty pomnožné podstatné jméno Mlýnce místo obvyklého pojmenování podle místa dislokace jednotky, tedy Mlýnec, nikdo neví. Jedná se zjevně o zkomoleninu bez příčiny a samotní pohraničníci si jméno jednotky někdy pletli a zaměňovali jej za název obce.

„Stanoviště budoucí pohraniční roty bude umístěno v obci Mlýnce, okres Kaplice. V uvedené obci bydlí celkem dvě rodiny. Jinak je celá obec vylidněná po odsunu německých obyvatel. Je zde celkem 8. obytných domů a pro budoucí objekt pohraniční roty se jeví nejlíp dům čp. 11, který jest po stránce ubytovací a po přestavbě stájí, bude plně vyhovovat. Po menších adaptačních úkonech, bude zde možno ubytovat 20. mužů. Obec Mlýnce je umístěna na soutoku potoka tekoucího směrem severovýchodním na Mlýneckém potoce. Budova je umístěna na svahu, který směřuje k západu a od státní hranice je chráněna kopcem, takže viditelnost z Rakouska není možná.“ *Výpis z rozhodnutí velitele 2. Oddílu PS Č.Budějovice*

Vytvoření zakázaného pásma

Průběh zakázaného pásma od pravé strany hranice úseku od jižního okraje obce Bystrá-opuštěný dům až k okraji lesa u osady Boršíkov, po okraji lesa přes stanoviště hlídky, zde vybudovat pozorovatelnu, pak jižním směrem na křižovatku polních cest z obce Mlýnce do Radvanova, po okraji lesa západně koty-654 a odtud východním směrem po pravé straně polní cesty do Konrátova na východní okraj obce Svatomírov, přes kotu-632 k Edelmühle.

Operativní situace rPS Mlýnce.

Státní hranice a operační prostor-popis.

Rota PS Mlýnce střežila úsek státní hranice od HM II/59 od vtoku potoku Strážnice-Bystrá na území ČR po HM III/4 v katastru zaniklé obce Svatomírov v celkové délce 10 km.

V úseku rPS se nachází hraniční přechod Studánky-Weigetschlag-Bad Leonfelden na silnici č.161.

Dále se v úseku rPS nacházely ještě zaniklé hraniční přechody mezi obcemi Radvanov-Böhmdorf u HM II/69 a hraniční přechod Konrátov-Stiftung u HM II/77.

V úseku této části státní hranice se nachází nejnižší bod celé České republiky, kterým je mezilehlý HM II/64-1 v katastru zaniklé obce Radvanov.

Od HM II/65 až po HM II/69 tvoří státní hranici Hraniční potok a od HM II/69 po HM II/72 ji tvoří potok Trávnice (dnes se tento potok jmenuje Mlýnský). Malý potok bez jména tvoří též státní hranici mezi HM II/74 a HM II/75. Větší Vltavice pak tvoří poslední úsek státní hranice od základního HM III až po HM III/4. Močály u státní hranice jsou u HM II/60-II/61 a od HM II/64-II/67.

Hloubka operačního prostoru rPS Mlýnce byla necelých 5 km až po státní silnici č.163 Dolní Dvořiště – Vyšší Brod. Střežení státní hranice z vnitrozemského směru zaměřovala rota na směr Horní Mlýn, Herbertov podél řeky Větší Vltavice. Druhým nejstřeženějším přístupovým směrem z vnitrozemí pak byl od Vyššího Brodu – Studánky - Dolní Drkolná.

Sousedními rotami byla vpravo rPS Mnichovice vlevo rPS Horní Dvořiště.

Rota PS Mlýnce byla koncem sedmdesátých a v osmdesátých let až do zániku Pohraniční stráže rozhraním mezi praporem PS Lipno nad Vltavou a praporem PS Kaplice. Současně byla tedy i rozhraním mezi 7. bPS Sušice a 15. bPS České Budějovice.

Protilehlé území Rakouska.

Příhraniční rakouské území je poměrně hustě zalidněno počínaje hraničním přechodem ve Weigetschlagu následují směrem doleva obec Rossberg a Rading, dále obec Böhmendorf se samotou Grasmühle těsně u HM II/69, následuje pak vesnice Allhut u HM II/71, která leží přímo proti rPS Mlýnce ve vzdálenosti necelého 1 km. Dále na levé straně úseku se pak nachází největší obec Stiftingung se samotou Süssmühle u základního HM III.

Osídlenost

Obce s žijícím obyvatelstvem:

Mlýnec - místo dislokace rPS Mlýnce byla tvořena kasárnami rot pohraniční stráže bez civilního obyvatelstva. Mlýnec /Lehrenbecher/ - první písemná zmínka o něm je z roku 1379. Podle sčítání lidu v roce 1930 měl 12 domů s 98 obyvateli.

Studánky /Kaltenbrunn/ první písemná zmínka je z roku 1278. Měly v témže období 55 domů s 371 obyvateli

V padesátých letech zde byl MNV, který spravoval území osad Mlýnce, Petřejov, Bystrá, Čížkrajice, Radvanov, Dolní a Horní Drkolná, Svatomírov, Konrátov a Boršíkov.

Počet obyvatel patřící pod MNV Studánky byl 202 občanů z tohoto počtu bylo 89 Čechů, 67 Slováků, 5 Němců a 41 Rakušanů.

„V obci Studánky se nachází jeden kostel, kde se bohoslužby nekonají. Mimo hraniční pásmo se kostel nachází ve Vyšším Brodě, kde je farář. Ve Studánkách se také nachází škola, kam docházejí děti z okolních osad. Učitel má dobrý poměr k dnešnímu zřízení. Správcem hostince ve Studánkách je jistý Mauer, který při této hospodě má ještě 5 hektarů půdy, je členem KSČ a JZD ve Studánkách. Syna má v cizinecké legii, který mu uprchl v roce 1949

ilegálně do Rakouska. Učitelé i farář mimo hraniční pásmo mají kladný vztah k našemu lidově - demokratickému zřízení.“ *ABS Kanice: 15. oddíl Č.B. rok 1950 2348, karton 16*

Dolní Drkolná /Unter Schlag/ první písemná zmínka je z roku 1281. Má 8 domů s 58 obyvateli. Horní Drkolná /Ober Schlag/ první písemná zmínka je z roku 1278, dnes součást Dolní Drkolné.

Zaniklé osady a obce

Svatomírov /Zwarmetschlag/ první písemná zmínka z r. 1379, -14 domů se 102 obyvateli

Konrátov /Kainretschlag/ první písemná zmínka 1379, 12 domů s 55 obyvateli

Radvanov /Raifmass/ první písemná zmínka z r. 1332, 18 domů s 116 obyvateli

Boršíkov /Woissetschlag/ první písemná zmínka z r. 1343, 3 domy s 22 obyvateli

Čížkrajice /Schlag am Rossberg/ první písemná zmínka z r. 1379, 4 domy s 23 obyvateli

Bystrá /Schild/ první písemná zmínka z r. 1278, 23. domů se 116 obyvateli

Petřejov /Bretterschlag/ první písemná zmínka z r. 1379, 10 domů s 59 obyvateli

Herbertov /Gerbetschlag/ první písemná zmínka z r. 1278, -26. domů s 151. obyvateli

Těchoráz /Zichrass/ první písemná zmínka z r. 1379, -13. domů s 98. obyvateli

Údaje o počtu domů a obyvatel pochází ze sčítání lidu z roku 1930

Vybudování a rozmístění pozorovatelů

Pozorovatelna č. 1- bude umístěna v osadě Boršíkov v opuštěném domě, nacházející se na vyvýšeném místě v blízkosti polní cesty, která vede z obce Petřejov přes osadu Boršíkov do osady Čížkrajice. Na střeše uvedeného domu je malá věžička, ze které je možno pozorovat státní hranici k HM II/61.

Pozorovatelna č. 2- bude umístěna na sever od osady Radvanov, na okraji lesa, prostor je možný pozorovat ke státní hranici od HM II/64- II/67.

Pozorovatelna č. 3 -bude umístěna na sever od osady Mlýnce na okraji malého lesíka, možno pozorovat státní hranici v prostoru HM II/73.

Pozorovatelna č. 4- bude umístěna na okraji osady Svatomírov u osamělého stromu, možno pozorovat cestu vedoucí ze Svatomírova do Edelmühle. *lk*

Rok 1950

V roce polovině roku 1950 byly zahájeny přípravné práce k zaujetí nové sestavy OSH. V prostoru Mlýnců měla být dislokována pohraniční rota a šstržm. Čechura dostal za úkol mezi roztroušenými baráky vytipovat ten nejvhodnější k ubytování a činnosti budoucí pohraniční roty. Měl taky provést průzkum pravděpodobného úseku roty a zvolit jeho nejvhodnější zabezpečení. K 1.1.1951 se stal prvním velitelem pohraniční roty Mlýnce. Za něj se vytyčovalo zakázané a hraniční pásmo a začaly se budovat závory přes cesty vedoucí k státní hranici a před ní se provedl překop a instalovaly se první překážky k hranici. V půli roku odešel Čechura do přípravného kursu a velení převzal npor. František Vondrys a k 1.1.1952 se velení roty ujal por. Julius Janáček. Došlo k vybudování trojstěnného drátěného zátarasu a v prostoru styku s rotou Horní Dvořiště došlo i k položení protipěchotních min, které se moc neosvědčily a byly zrušeny. Byly umístěny na louce mezi mlýny Stegmühle a Edelmühle. Před minovým polem byly umístěny výstražné tabulky Pozor minové pole. Ty tam zůstaly i po zrušení minového pole a byly staženy až koncem padesátých let.

V roce 1951 byli ze zakázaného pásma vystěhováni obyvatelé, kteří odešli do vnitrozemí. V prostoru styku s Horním Dvořištěm byl domek dvou zvláštních osob, kterým se říkalo Špinaví bratři. Na hygienu moc nedbali a chodili si přes hranici, kdy je napadlo. Prý i převáděli osoby do Rakouska, ale to není podloženo, jen z ústního podání pamětníků. Hlavním úkolem prvních velitelů roty bylo zabezpečení hranice tzv. kanálů, kterým chodili osoby přes hranici. Byly to staré pašerácké kanály z údolí kolem potoka přes Stegmühle na Konrátov a další kanál byl z Drkolné přes Mlýnec na rakouský Allhut. Po postavení drátěného zátarasu a kontrolního orného pole nastal přehled o narušení státní hranice, i když v několika případech si ochránci hranic nebyli jisti přechodem osob. V roce 1952-1953 došlo k postavení dvou UBA baráků pro potřebu roty. V roce 1978-1979 došlo k přestavbě těchto baráků a postaveno nové oplocení kolem roty.

Antonín Novotný

Rok 1951

K 1.1.1951 je zaujata na státních hranicích sestava Pohraniční stráže a pohraniční roty jsou rozmístěny podél státních hranic. Některé jsou po časech zrušeny a některé mající velký střežený úsek a je zde veden velký tlak narušitelů, jsou rozděleny na starou rotu a nově vznikající.

Některé události

Situace na státních hranicích se mění příchodem vojáků základní služby, hranice je tak značně posílena a nejde jí už tak svévolně přecházet, jak tomu bylo v minulosti.

Dne 18. července 1951 v 19:00 hod. byl v nepřehledném terénu u státních hranic u HM II/72, 5 metrů v Rakousku zadržen Karel Koutek, který se hlídce přiznal, že střílil srnce a ten mu odběhl do Rakouska a chtěl si jej přinést zpět.

Dne 26. července 1951 v 16:00 hod. v prostoru HM II/64 došlo k proryvu státních hranic jednou osobou, její totožnost nebyla zjištěna.

Dne 10. srpna 1951 v 09:00 hod. byli zadrženi dva občané Rakouska, Josef Ebfner a Fridrich Polhamer, kteří po zadržení uvedli, že v Rakousku je málo práce, jsou špatně placeni a chtějí u nás pracovat.

Dne 19. srpna 1951 v 18:00 hod. byl hlídkou zadržen Jiří Kučera, zaměstnanec JZD ve Studánkách. Zadržen byl v prostoru HM II/61, utekly mu krávy do Rakouska on se pro ně vypravil a snažil se je zahnat zpět. Hlídce sdělil, že 18 kusů dobytka nechtěl nechat Rakušákům a JZD tak připravit o velký majetek. Jmenovaný byl po prošetření propuštěn a byl napomenut, aby příště stádo lépe hlídal a státní hranici již nepřekračoval.

Dne 10. září 1951 byl v 22:15 hod v prostoru HM II/60 na cestě z Rakouska do ČSR byl zadržen polský občan Franz Wawreczek, který se chtěl vrátit přes naši republiku do Polska.

ABS Kanice-2348, denní hlášení z roku 1951

Rok 1952 a 1957

V úseku roty Mlýnce se začíná budovat drátěný zátaras, do kterého je v polovině roku 1953 zaveden elektrický proud o vysokém napětí. Ten má za následek velkou úmrtnost zvěře a co je smutné, že v drátech zkončil život dvou občanů Polska. Vraceli se z Rakouska domu do Polska a ilegálně překročili státní hranici.

Dne 4. prosince 1953 v 18:10 hod. byl na signalizačním zařízení zaznamenán zkrat v pravém úseku roty. Proud byl v celém úseku vypnut a po chvíli zase zapnut. Opět zkratovala pravá strana, a tak velitel roty vyslal poplachovou hlídku k prověření úseku, která postupovala z roty podél drátěného zátarasu až do prostoru HM II/59. V drátech našla tělo

muže, který již nejevil známky života. Ohledáním mrtvoly bylo zjištěno, že se jedná o polského státního příslušníka Henrika Sawinského naposledy bytem Rakousko Wels, u sebe měl pouze věci osobní potřeby jako nožík, kapesník, hřebec, zápalky, zrcátko, žiletky, náprsní tašku, dva dopisy psané francouzsky, odhlášku z Welsu psanou německy a další tři dokumenty. Muž byl nalezen asi 3 metry od státní silnice Studánky - Čížkrajice, kterou přetíná drátěný zátaras. Služební pes Armin vypracoval stopu od drátěného zátarasu k státní hranici. Přivolaný lékař konstatoval okamžitou smrt. Po ohledání byl Henrik Savinský pohřben na místním hřbitově.

Druhé usmrcení v drátěném zátarasu bylo 23. září 1961 ve 22:30 hod. v prostoru HM II/74, kdy byl na rotním signálním přístroji zaznamenán zkrat a vyslaná poplachová hlídka a ta našla v drátech neznámého muže, který již nejevil známky života. Dle dokladů se jednalo o polského státního příslušníka Mariana Gawliczki, který měl místo bydliště zaznamenáno Linec a v dokladech bylo, že byl v cizinecké legii a procestoval celou Afriku. Prostorem, kterým přecházel, využívala v minulosti francouzská rozvědka. Mrtvola byla převezena do Českých Budějovic.

Smutná událost se u roty stala 26. června 1955 v 10:45 hod. Zahynul pohraničník voj. Jaroslav Švantner. V AVH - č. 2 z roku 2020, je o něm zmínka v seznamu úmrtí pohraničníků na státní hranici. Toho dne byla vyslána pohraniční hlídka des. Jiří Kouba a voj. Jaroslav Švantner jako pozorovací hlídka na první průsek. Již od rána byla kupovitá oblačnost, pomalu vycházelo slunce a kolem 10 30 hod začalo drobně poprchávat a ozvalo se vzdálené zahřmění. Velitel hlídky dal rozkaz k opuštění pozorovatelny. Oba stáli v budce, a když voj. Švantner uchopil kliku u dveří budky, ozvala se silná rána, zablesklo se a voj. Švantner se skácel k zemi. Velitel hlídky chtěl pojitkem volat na rotu, ale dostal ránu, a tak raději vystřelil smluvené znamení o pomoci a opustil pozorovatelnu. V tu dobu projížděli kolem pohraničníci s povozem sena a des. Kouba volal, co se stalo. Snažili se pomoci voj. Švantnerovi, ale bylo to marné. Na místo se asi za hodinu dostavil praporeční lékař, který se snažil Švantnerovi pomoci umělým dýcháním až do 13:30 hod. Švantner byl pak převezen na pitvu do vojenské nemocnice do Českých Budějovic. Příčina smrti voj. Švantnera byl náhlý příchod bouře a zásah bleskem, hlídka již nestačila sestoupit z pozorovatelny, která nebyla vybavena bleskosvodem.

Dne 31. května 1957 v 01 50 hod v prostoru mezi HM III/3-III/4 na EZOH nalezeny přestříhané dráty, které byly vyhnuty směrem ke státní hranici a před ním polehlá tráva. Na místě byla nalezena zkoušečka elektrického proudu, zkratovací tyč a kleště. Na místo byl povolán z roty pátrací pes, který dovedl psůvoda až ke státní hranici. V tomto úseku je nově vybudovaný drátěný zátaras a kontrolní orné pole, proud do drátěného zátarasu nebyl zapojen. Rovněž v tomto prostoru nebylo namontováno žádné signalizační zařízení, které by zaznamenalo signál. Pohraniční akce se zakrytím státní hranice byla již bezvýsledná. Proryv státních hranic pravděpodobně způsobil agent CIC Vodička, který byl v té době zjištěn v okrese Kaplice.

Výstavba nové roty.

V období let 1958 - 1963 bylo již zřejmé, že stará rota nebude vyhovovat požadavkům, které se rok od roku zvyšovaly. Stará rota nevyhovovala jednak vzhledem a taky vyžadovala nákladné opravy, a proto bylo rozhodnuto o výstavbě nové roty, která se začala stavět na podzim roku 1961. Byla vybrána z velitelství brigády pracovní skupina, která byla ubytována

ve staré budově a pracovala pod vedením zednického mistra. Práce s výstavbou nebyla lehká, lze posoudit z toho, že budova stojí na skalnatém terénu. Výstavba nové roty trvala 2. Roky a po kolaudaci v roce 1962 byla během jednoho dne rota přestěhována.

Koncem roku 1965 došlo k vypnutí elektrického proudu do drátěného zátarasu. Zabezpečení bylo v nízkoproudé signalizaci, která fungovala na principu styku dvou vodičů.

V roce 1966 začala přestavba celého úseku signalizace U-60. Starou trasu v levé části nahradila nová trasa od Stegmühle podél potoka kolem roty a dál směrem na Studánky. Došlo i k postavení nových pozorovaten a tím se zvětšila vzdálenost od drátěného zátarasu k státní hranici a taky větší prostor k úspěšnému zadržení narušitelů pohraničními hlídkami.

V roce 1966 získala rPS Mlýnce potřetí titul „Vzorná rota.“

Dne 1. června 1969 v 01:35 hod. došlo v úseku roty k mimořádné události, kdy po komunikaci od Vyššího Brodu směrem k Rakouským hranicím přijíždělo obrněné vozidlo OT-55 a v něm voj. Jan Bodnár, který vozidlo řídil. Prostor byl střežen pohraniční hlídkou voj. Valou a voj. Nohejlem se služebním fenou Bara. 70 metrů před signální stěnou byly umístěny dvě kovové rohatky. Hlídka uslyšela asi v 01:30 hod. hukot vozidla na směru od obce Studánky a přemístila se ke komunikaci. Když došla ke komunikaci, uviděla přijíždět bojové vozidlo s tlumenými světly, které nejdříve zpomalilo, pak nabralo rychlost, rohatky objelo krajem vozovky. Voj. Nohejl stavěl vozidlo baterkou, ale to zrychlilo a on jen stačil uskočit ke krajnici. Vozidlo projelo signální stěnou a pokračovalo dál směrem k hranici na Rakouské území. Hlídka stačila po vozidle vystřelit několik dávek ze samopalu, ale to bylo marné. Obrněné vozidlo s řidičem zastavilo až v Bad Leonfelden, a tam se řidič přihlásil rakouským orgánům. Vozidlo bylo dne 7. června 1969 v prostoru narušení předáno rakouskými orgány zpět do ČSSR.

Dne 25. října 1969 ve 23:45 hod. neoprávněně překročil státní hranice na rozhraní rot Horní Dvořiště a Mlýnce, pohraničník roty Horní Dvořiště voj. Bohuslav Kudela, který byl toho dne na vycházce, tam se opil a pomýlen místo na rotu odešel do Rakouska. Voj. Kudela odešel z hostince asi v 22:30 hod. a v 22:45hod. došlo ke zkratu na signální stěně U-60, na úseku L-1. Prověření úseku prováděla poplachová hlídka z roty Mlýnce se služebním psem, který až na konci úseku L-1 u vrat vzal stopu a postupoval po ní až k státní hranici. Dne 29. října 1969 byl Bohuslav Kudela na vlastní žádost vrácen na území ČSSR přes hraniční přechod Dolní Dvořiště. Prostor styku rot zajišťovala hlídka roty Horní Dvořiště od 04:00 – 22:00 hod. a v době nepřítomnosti hlídky do prostoru zasahovala poplachová hlídka z roty Mlýnce, vzdálená 850 m.

Zběhnutí voj. Miroslava Hodaně.

Dne 23.6.1970 ve 23:15 hod. zběhl od 5. pohraniční roty Mlýnce z výkonu služby k OSH v prostoru HM II/60 do Rakouska voj. Miroslav Hodaň. Nastoupil vojenskou základní službu 1.10.1969 a po skončení základního výcviku u praporu v Kaplici, v odbornosti psůvoda byl dne 6.1.1970 zařazen k 5. pohraniční rotě Mlýnce. V odborné přípravě dosahoval nejlepších výsledků, a proto byl vyslán do kursu kynologů rot při PŠ - poddůstojnické školy v Libějovicích, který absolvoval od 31.3. do 21.5. 1970 a s dobrým prospěchem se 22.5.1970 vrátil na rotu Mlýnce. Po příchodu na rotu mu bylo oznámeno, že se bude připravovat na funkci kynologa roty, kterou převezme po odchodu des. Píglu do civilu. Úkoly plnil dobře.

Dne 13. června 1970 udělil velitel roty kpt. Procházka voj. Hodaňovi a voj. Holubovi vycházku do Vyššího Brodu do 02 00 hod. Na vycházce se zdržovali v hostinci ve společnosti bývalého pohraničníka roty Mikuláščíka, který je po uzavírací době pozval do bytu. V 01 20 hod. voj. Holub odcházel na rotu a vyzýval voj. Hodaně, aby s ním šel na rotu, ten to odmítl. V 05 00 hod byl pro opilost vystrčen z bytu a odešel neznámo kam. Druhý den v 11 30 hod. hlásil velitel roty nepřítomnost voj. Hodaně na rotě SOD, stálému operačnímu důstojníkovi na brigádě v Českých Budějovicích a ten rozhodl o zakrytí státní hranice rotami Mnichovice-Mlýnce-Horní Dvořiště a byla provedena pátrací akce k nalezení voj. Hodaně. Ten byl v 23 00 hod. zadržen příslušníkem VB-veřejné bezpečnosti ve Vyšším Brodě a tvrdil, že spal v terénu za Vyšším Brodem. Místo si již nepamatuje. Po provedené akci měli pohraničníci na

Hodaně velký vztek a chtěli jej zbít, ale velitel roty tomu zabránil. V dalších dnech pohraničníci voj. Hodaně ignorovali a velitel roty hlásil na brigádu jeho potrestání. Voj. Hodaň měl být převelen do PŠ v Libějovicích. Dne 23.6.1970 bylo voj. Hodaňovi sděleno jeho převelení a současně mu bylo oznámeno, že od 18:00 do 03:00 hod má nastoupit do služby a druhý den 24.6.1970 má ranním vlakem odjet z Vyššího Brodu do Libějovic. Výkonný praporčík sdělil voj. Hodaňovi, že má zaplatit znehodnocené vodítko na psa a ten to odmítl. Po důrazném napomenutí vodítko zaplatil a byl rozzloben, že mu bylo ukřivděno, protože mu někdo uřízl karabinu od vodítka. Voj. Hodaň v 18:00 hod. odešel s voj. Třeštíkem, voj. Vosolem se služebním psem Bartem a voj. Černým na stanoviště piket v pravé straně úseku. Šli podél DZ a prováděli jeho večerní kontrolu. Od 20:00 hod. voj. Hodaň střežil na silnici asi 200 m od piketu a voj. Vosol u DZ. Ve 22:00 hod. byli vystřídáni voj. Třeštíkem a voj. Černým. Hodaň a Vosol pak odpočívali v piketu. Ve 22:57 hod. došlo ke zkratu na úseku č. 4 a voj. Vosol se služebním psem prováděli prověření úseku a voj. Hodaň měl střežit před piketem. Ve 23:17 hod. se hlídka vrátila do piketu a voj. Hodaně nenalezla. Byl hledán v okolí piketu a zjistilo se, že byl otevřen průchod v signální stěně. Na stopu byl nasazen služební pes, který nic nezachytil. Voj. Hodaň postupoval po silnici do Rakouska a ta byly používána osobami a vozidly při předávce dřeva do Rakouska. Velitel piketu situaci hlásil na rotu, byl vyhlášen pohraniční poplach a zakryta státní hranice.

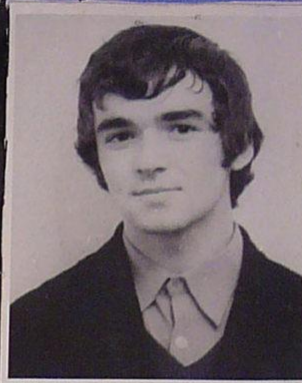
Zběhnutí voj. Hodaně potvrdila rakouská strana, když 7.7.1970 ve 13:30 hod. kdy na OPK Dolní Dvořiště přišel příslušník policejního ředitelství z Lince a donesl Hodaňův samopal. Voj. Hodaň byl na rotě hodnocen jako průměrný pohraničník a kriticky se vyjadřoval k nadřízeným. Byl uzavřené povahy a neprojevoval mimořádnou iniciativu. Žádné poznatky ze strany pohraničníků nebyly k Hodaňovu zběhnutí zjištěny. Jako hlavní důvod bylo pravděpodobně odvolání z funkce kynologa roty, když se na vycházce opil a nepřišel na rotu a byla kvůli němu pohraniční akce.

Hodaň se dostal do utečeneckého tábora v Treiskirschenu, kde se seznámil se Štefanem Imříškem a bývalým pohraničníkem Muchou, který rovněž zběhl. S Muchou se 28. srpna 1970 dostali do republiky, ukryti ve stropní části rychlíku na trase Videň-Varšava. Dostali se až do Orlové a tam na ně čekal občan Hořák. Společně vyrazili do jižních Čech a překročili státní hranici v prostoru, kde Hodaň zběhl. Další Hodaňův přechod se uskutečnil 6. září 1970 opět v prostoru, kterým přecházel. 28. září 1970 se Hodaň dokonce pokusil převést celou skupinu osob, ale měli při přechodu přes signální stěnu smůlu, že byli zpozorováni a dvě ženy a jeden muž byli zadrženi hlídkou. Hodaňovi a jeho kolegovi Bohumilu Ježovi se podařilo proniknout do Rakouska bez zadržení. Hodaň se pak usadil v Rakousku a další jeho osud byl poté nejasný. V říjnu roku 1972 došlo k narušení státní hranice v prostoru kudy přecházel právě Hodaň, ale nebylo to prokázáno. Dle sdělení bývalého velitele roty, Hodaň prý v Rakousku spáchal sebevraždu. V archívu se nic dalšího o Hodaňovi nepodařilo zjistit. lk

ABS, f.III. správa MV, 10 385 Hodaň a spol.

ČERNÁ OVCE roty voj. HODAŇ

Dne 23. 6. 1970 asi ve 23,17 hodin zběhl na území RSR „bývalý“ pohraničník jednotky

voj. HODAŇ Miroslav, ze stanoviště PŘEKOP.

Spáchal čin, který nemá obdoby - zradu vlasti, jejíž hranice měl po dobu vojenské základní služby STŘEŽIT. **ZRADIL VLAST,** rodinu - kamarády, a stal se prvním zběhem naší roty od zahájení sestavy PS v roce 1951. Svým jednáním, pošpinil jméno roty, brigády a celé PS.

Záznam z kroniky rPS Mlýnce.

Zradě zběha Hodaně nebyl konec a stal se převaděčem a prováděl přechody SH v úseku roty, v místech, odkud zběhl do Rakouska v prostoru II. Průsek - vrata Javor.

Dne 31. srpna 1970 narušil SH do zahraničí ve společnosti občana z Ostravy bez zkratu na signalizaci U-60.

Dne 5. září 1970 narušil SH do vnitrozemí v témž prostoru ve společnosti jedné osoby, opět bez zkratu. Bylo provedeno opatření, pravý styk byl ženijně přebudován, obsazen hlídkami i ze sousední roty Mnichovice, roty byly posíleny o zálohy, mladé psovody a velitelé družstev z výcvikového praporu. OSH byla v tuto dobu organizována zesílenou OSH s dobou služby 10. hodin. Volno se neudělovalo. Byl až abnormální klid a po Hodaňovi jako by se slehla zem. Ročníky se vystřídaly, napětí zůstává. Ukázalo se, že Hodaň čekal na vhodnou příležitost, kdy jeden ročník odešel do civilu a druhý se teprve zavádí na SH.

Dne 28. září 1970 v ranních hodinách převádí Hodaň skupinu čtyřech osob, jdou znovu v prostoru vrat Javor a na týlu narazí na hlídku roty Mnichovice, která nevyvíjí žádnou činnost a na DZ narazí na hlídku voj. Pfausera, který zadrží jednoho muže a dvě ženy. Hodaňovi a Ježovi se podaří překonat DZ a SH do Rakouska. Snaha roty zadržet Hodaně se nesplnila. Zbytek roku již proběhl v klidu.

Vzpomínka bývalého velitele rPS Mlýnce mjr. Karla Procházky

K tomuto případu se po letech těžko vyjadřuje. Nesporné je Hodaňovo zaváhání na vycházce, kdy celá rota zakrývala státní hranici kvůli jeho opilosti a vyspávání v terénu. Poté jeho vyčlenění z kolektivu roty a ztracené iluze o funkci kynologa pohraniční roty, a to mělo za následek jeho zběhnutí.

V polovině sedmdesátých let, kdy se začal navyšovat turistický ruch z hlavně do naší republiky proudilo čím dál víc turistů, hraniční přechod Dolní Dvořiště, který patřil mezi naše nejvytíženější hraniční přechody s Rakouskem, bylo rozhodnuto o jeho odlehčení a to otevřením nedalekého místa a to stará cesta z Vyššího Brodu přes Studánky do rakouského Weigetschlagu. Přechod byl otevřen ke konci roku 1978.

Dne 6. dubna 1978 došlo na stanovišti Matrosov k závažné události, kdy v tomto prostoru při střežení došlo k rozdvojení pohraniční hlídky a voj. Kufa, který k rotě přišel předešlého dne se pokusil o zběhnutí do Rakouska. Včasným zásahem pohraničnicků naší roty a sousední roty Mnichovice byl zadržen.

Dne 5. června 1978 ve 20:00 hod. hlásila pohraniční hlídka v prostoru zaniklé osady Svatomírov, kterým protéká potůček, který u HM III vtéká z Rakouska a u HM III/4 vtéká do Mlýneckého potoka a dál do Vltavy, že v potoce plave větší množství uhynulých ryb. Bylo nařízeno odebrat vzorky vody a do místa se dostavila vodohospodářská komise, která zjišťovala příčinu uhynulých ryb.

Dne 1. listopadu 1978 v době mezi 07:15 až 15:30 hod. došlo v prostoru HM II/59 k proryvu státních hranic občanem Vladislavem Králíkem, který vlastnil propustku do hraničního pásma. Králík od března 1978 vozil na úpravu komunikace pokrývku k nově budovanému hraničnímu přechodu. Králík pracoval bez zajištění hlídky. Dne 1.11. 1978 při příjezdu k propouštěcím vratům v signální stěně předal veliteli hlídky propustku a občanský průkaz prý si zapomněl v maringotce, kde se převlékal. Králík jezdil často tímto prostorem a velitel hlídky jej znal a tomu sdělil, že občanku přiveze při další cestě, a tak jej propustil. V 15:30 hod. při odchodu ostatních pracovníků silnic se zjistilo, že chybí Králík, který dosud

neprojel zpět. Velitel hlídky volal situaci na rotu a do místa se dostavil velitel roty, který pátráním zjistil, že u HM II/59 asi 10 m od státní hranice se nachází opuštěné nákladní auto se kterým jezdil Králík. Příčiny Králíkovy zneužití propustky do hraničního pásma a ilegálním odchodem do Rakouska nebyly vyšetřovací komisí zjištěny.

Dne 7. srpna 1979 asi v 09:00 hod. došlo k narušení státních hranic v prostoru HM III/3 u bývalé zaniklé osady Svatomírov, okresu Český Krumlov, dvěma muži. Tohoto dne v 08:40 hod. byla na vnější stranu ŽTZ propuštěna pracovní skupina Československých státních statků Horního Dvořiště. Jednalo se o deset osob provádějící sklizeň jetelotravy v prostoru Svatomírova. Propouštění osob bylo prováděno na stanovišti Mohyla, kdy schválení osob provedl operační důstojník roty Horní Dvořiště, který toto oznámil operačnímu důstojníkovi roty Mlýnce. Do prostoru byl také propuštěn traktorista Rudolf M., který dojel s traktorem do vzdálenosti asi 600 m od rozhraní rot a traktor zastavil. Hlídka ze stanoviště Mohyla do tohoto prostoru nevidí. Kolem projížděl další traktor s vlekem a viděl opuštěný traktor a traktorista se domníval, že traktor má poruchu a traktorista odešel do dílen do Horního Dvořiště. Přijel do dílen a tam hledal uvedeného traktoristu a tam zjistil, že se nikde nenachází. Tento poznatek odjel oznámit na rotu. V 11 00 hod byl tento poznatek předán na rotu Mlýnce a do prostoru byla vyslána pátrací skupina a služební pes vypracoval stopu od traktoru do Rakouska. Šetřením bylo zjištěno, že je také nezvěstný zootechnik Jaroslav E. a ten byl naposled viděn, že jede na traktoru s Rudolfem. Hlídka ze stanoviště Mohyla potvrdila, že propouštěla traktoristu Rudolfa, který přijel k propouštěcím vratům v 08 40 hod. Traktor zastavil dál od vrat, aby propouštějící šel k traktoru čelně, oknem mu podal propustku a když se traktor rozjel, znemožnil tak prohlídku traktoru uvnitř. Propouštějící vypověděl, že přes zadní část traktoru byl přehozen pracovní kabát a ten zabránil pohledu do místa, kde byl Jaroslav ukrytý. Dne 7. srpna 1979 odeslali oba utečenci Jaroslavové přítelkyni pohlednici z rakouského Freistadtu, že se nacházejí v Rakousku. Jaroslav E. se dne 16.října 1979 vrátil přes hraniční přechod Dolní Dvořiště zpět do Československa.

Dne 29. března 1984 přišel do Mlýneckého střeženého úseku vojenský zběh voj. Jiří Reinosch od VU 7494 ze Senožat a postupoval po komunikaci z Rožmberka přes Vyšší Brod na Studánky. Na této trase někde zcizil volně opřené, neuzamčené kolo a tím dojel ke stanovišti Včelín. Tam se střetl s hlídkou, dal se s nimi do hovoru a dostal od nich cigaretu. Pak jel směrem na Studánky, kde uviděl signální stěnu a signální závoru s hlídkou, a tak uhnul doleva. Kolo zanechal u cesty a postupoval zarostlou strání až k rekreační chalupě. Za zahradou procházela trasa signální stěny, kterou protínal tekoucí potok. Signální stěnu překonal druhý den po ránu prolezením a způsobil zkrat na úseku P-3. K prověření byla z roty Mlýnce vyslána poplachová hlídka, která zjistila ohnutý drát nad propustí a v domnění, že to způsobilá technická hlídka, která na propustí pracovala předešlého dne, předpokládal velitel hlídky, že ke zkratu došlo vlivem sněhu a větru, protože v tuto dobu začalo silně sněžit a bylo větrno. Zběh pokračoval kolem kóty 741,5, cestou přes zaniklou osadu Petřejov na kopec kóty 646,2, za potokem prolezl brunoválci a šel dolů ke kótě 608,7, přešel starý EZOH a podél něho postupoval po staré cestě až na rozcestí pod kótou 716.1 a uviděl vesnici a slyšel houkat vlak. V domnění, že to je v Rakousku, vydal se pravděpodobným směrem po cestě na Svatomírov kolem HM III/4 prošel starými vraty v EZOH, dál směrem na stanoviště Mohyla a po spatření pozorovatelný uhnul dolíkem doprava, hluchý prostor hlídky z Mohyly, kam není vidět, a u Kostelní pěšiny prolezl znovu signální stěnou P-8 roty Horní Dvořiště a dostal se k nádraží, kde byl zadržen pohraniční hlídkou. Kuriozní je, že se stále držel na našem území, státní hranici nepřekročil. Toto bylo ověřeno kontrolní hlídkou demarkace se služebním psem.

lk

Evidence služebních psů pohraniční roty Mlýnce z roku 1989

1. MANO P-1, použití Stegmuhle, KH, Černý les, vyřazen pro přestárlost
2. JOLAN H-2, použití PchH, Stegmühle, celý úsek roty, vyřazen pro přestárlost
3. ALIN H-1, použití OPK, odvelen na rotu Mnichovice
4. CYR H-2, použití PchH, Stegmühle, KH, Černý les, úhynul 14.4.1989
5. BRYT H-1, použití Stegmühle, KH, Černý les
6. NEMO H-1, použití PchH, Stegmühle, KH, Černý les
7. HORST H-1, použití PchH, Stegmühle, KH, Černý les
8. GENT H-1, použití OPK odvelen na rotu Mnichovice
9. JAGO H-2, použití PchH, Stegmühle, KH, Černý les
10. MERZ H-1, použití OPK odvelen na rotu Mnichovice
11. BRIX H-2, použití PchH, Stegmühle, Černý les
12. KORAN H-2, použití PchH, Stegmühle, KH
13. CHIDO H-1, použití Stegmühle, KH
14. RYVAL H-1, OPK, odvelen na rotu Mnichovice
15. UDO mladý pes ve výcviku
16. ORT mladý pes ve výcviku
17. EMO mladý pes ve výcviku

Každá pohraniční rota měla základ v ochraně státních hranic služební psy. Velmi těžko by šlo spočítat kolik se jenom na pohraniční rotě Mlýnce vystříдалo služebních psů. Psi byli na rotu dodáváni z chovných stanic a rovněž se vykupovali od civilních chovatelů. Cvičili podle jejich charakteru a výkonnosti. Někteří byli dobrými stopaři, někteří zase vynikali v obraně, a proto se kladl velký důraz na jejich všestranné použití ve službě.

lk

Fotografie družstva psůvůdů pocházejí z let 1964-1966. Pokud kohokoli poznáte, můžete tuto informaci doplnit v diskusi na www.vojensko.cz

19. PŠ - MLÝNCE

rok: 1989
SH-10.520 W

střežení úseku: HM-0/60-11/4

STANOVISŤE HLÍDEK:

- 1- VŠ-1 PŠ-MLYNCE 31- Tábor
- 2- VŠ-OPK-STUDÁNKY 32- HERBERTOV
- 3- KH-zabozpřovací záv. 33- TĚCHORAZ
- 4- KH-signalní zápora 34- Horní mlýn
- 5- KP|DZ - pravá strana 35- hlásk. PVOG
- 6- KH-přístup. HP-P 36- stěk s 1. PŠ-H.D.
- 7- Poh. Borovica 37- SH-pravá strana
- 8- KH-vozvod-12 38- SH-levá strana
- 9- KP|DZ - levá strana 39- kamenolom
- 10- KH-přístup. HP-levá 40- Skalka
- 11- KH-přístup. Černý les 41- skládka
- 12- piket. STEGMÜHLE 42- myšlivecká stělnice
- 13- Poh. STEGMÜHLE 43- vrata úseku - 4
- 14- SKH - STEGMÜHLE 44- vrata úseku - 5
- 15- KH - věclín 45- vrata úseku - 9
- 16- KH - kverky 46- vrata úseku - 12
- 17- moto přístup 47- vrata úseku - 15
- 18- PETŘEJOV 48- vrata úseku - 17
- 19- RADVANOV 49- vrata úseku - 19
- 20- PORŠÍKOV 50- vrata úseku - 22
- 21- SVATOMÍROV 51- vrata úseku - 25
- 22- KONRÁTOV 52- Propust - 28
- 23- MATROŠOV 53- SKP-pravá strana
- 24- STUDÁNKY 54- SKP-levá strana
- 25- stěk s 18. PŠ-Milichovice 55- OB-opěrný vod
- 26- VÝŠŤÍ BŘOD 56- Mlýnská stěna
- 27- Modřík 57- kóta - 659
- 28- Borovice 58- Švédská permost
- 29- DOLNÍ DRKOLNA' 59- HRUDKOV
- 30- HORNÍ DRKOLNA' 60- ROŽMBERK

Ne všechna tato stanoviště byly hlídkami obsazovány každý den, protože rota by musela mít alespoň třikrát více pohraničnicků. Hlavní bylo zabezpečit přístup k státní hranici, a to ve směru k hraničnímu přechodu a dál ve směru pravděpodobného postupu narušitelů, což stěžejním bodem bylo stanoviště Segmühle, kde služba probíhala nepřetržitě. Každý den před svítáním a navečer před setměním kontrolovaly hlídky stav neporušenosti drátěný zátaras a kontrolní orné pole, psovodi prováděli po stanovených trasách průzkumy, pátrači-pohraničníci v civilním oblečení prováděli vyhledávání podezřelých osob ve vnitrozemí v přístupových místech k hranici s kontrolním místem na Třech veverkách, což křižovatka cest od Vyššího Brodu na Dolní Dvořiště a Rožmberk, Horní Dvořiště (lesní cesta přes Černý les). Dle situace se doplňovaly hlídky na potřebná stanoviště.

Nedílnou součástí ochrany státních hranic byly podél hranic umístěny hlásky protivzdušné obrany státu. Jednalo se o pětičlennou skupinu vojáků, kteří střežili vzdušný prostor podél hranic. Jedna z hlásek PVOS byla také umístěna kousek nad rotou na vyvýšeném místě. Vojáci se chodili stravovat na rotu a úzce s ní spolupracovali. *lk*

Velitelé rPS Mlýnce

- 1951 Čechura
- 1951 Vondrys František
- 1952 1.1. Janáček Julius
- 1952 1.5. Hlaváček Jiří
- 1954 1.1. Gryc
- 1954 1.9. Paur Jaroslav
- 1957 Jirka Vlastimil

- 1958 Šimek
1960 Cihelka Ota
1972 Kolář Bohumil
1970 Procházka Karel
1973 Linhart Ladislav
1974 1.7. Kodůusek Josef
1974 Procházka Karel (2 měsíce)
1981 Kodůusek Josef
1981 1.8. Božek Jiří
1982 Lovecký Lád'a
1986 Michálek Jaromír
1988 Klos

Cestou na nejjihnější bod České republiky

Příjezdová komunikace ze směru od Studánek na Mlýnec. V současnosti je bývalá rPS Mlýnce přestavěná a tvoří komplex hospodářských budov a obytných domů. Cesta na nejjihnější bod je dobře značená, avšak na křižovatce za osadou je značka zákaz vjezdu všem motorovým vozidlům. Dále musíme pěšky nebo na kole. Vzdálenost cca 5km.

Druhá polovina cesty je nově vybudovaná štěrková komunikace. Vede zpočátku mezi ohradami. Státní hranice probíhá pod okrajem lesa před námi. Je označena cedulemi a z cesty je dobře viditelná.

Po dalším 1,5 km jsme v Radvanově. Vítají nás dvě tabule, které nás seznamují s historií zaniklé obce, tato se mi opravdu líbí. Třetí novodobější je věnována tragické smrti Henrika Sawinského (viz str.11). Čtvrtá tabule ve stejném provedení je pak věnována případu bratří Vítů, kteří v roce 1960 zahynuli u Cetvin – poněkud zbytečně matoucí informace o případu, který k Radvanovu a Mlýnci nemá vůbec žádný vztah. Kdyby autoři četli AVH, poznali by, že mlýnecký úsek státní hranice má dost vlastních zajímavých příběhů.

Malý hraniční přechod mezi HM II/63-4 a II/63-5, cesta vede do protilehlé rakouské obce Rading. Vlevo od cesty už na rakouském území asi 100m od SH se nachází historický objekt „Švédské šance.“ Odbočíme doleva a po 100m přicházíme k HM II/64, který se nachází na levém břehu Hraničního potoka. Ten, jak už sám jeho název napovídá, tvoří státní hranici mezi Rakouskem a Českou republikou. Přímo naproti hlavnímu HM II/64 je na pravém břehu Hraničního potoka mezilehlý HM II/64-1. Nejjižnější bod ČR je tedy mezi oběma hraničními mezníky uprostřed potoka. Potok není hluboký, a kdo chce mít opravdu ten správný pocit, že stál na tom správném bodě, tak musí do vody. Já to zkusil, byla studená.

Jsmo na nejjižnějším bodu České republiky. Je to tu trochu nepřehledné, a ne každý se v té lidové tvořivosti správně orientuje. Červená čára vyznačuje průběh státní hranice a i hraniční pruh je jasně patrný. Stav hraničních mezníků je žalostný, s bídou jsou čitelná jejich číselná označení, průběh státní hranice na hlavách mezníků je sice vytesán, ale bezbarvý, státní správa jasně palec dolu. Ostatní stavbičky realizoval Klub českých turistů a město Vyšší Brod. Trochu to připomíná vietnamské tržiště. Č.1 je lávka a stejně jako č.3 posezení pro turisty jsou pěkné hodí se sem a obojí je potřebné. Č.4 je žulový kámen na místo dopravený odkudsi z Vyššího Brodu, doprava byla složitá a město to stálo 30 000,-Kč – všichni ale ví, že jsou na nejjižnějším bodě ČR a mohou si udělat vzpomínkové foto, hezké a vkusné. Č.2 ocelová trubka nese dvě plechové tabulky s informacemi o místě a plechovou krabičku s razítkem Klubu českých turistů – tak to se tedy moc nepovedlo, jako pěst na voko, určitě to jde udělat lépe.

Č.5 a aby v tom Češi nebyli sami, tak si přisadili i Rakušani. Vypadá to jako zapomenutá hůlka pašeráka Kiliána, ale je to větrná růžice nebo kompasová růžice jak kdo chce. Je plechová a je nahoře na plošce té hole. Je už na ní vidět, že se někdo pokoušel o její správné nasměrování. Poněkud nadbytečné.

Tak jsme se vyfotili a hajdy zpátky do Mlýnce.

jc

Redakce AVH:

Luděk Kozlovský voj. v.z. mail: kilianzlipoltova@email.cz

Antonín Novotný mjr. v.v.

JUDr. Jiří Císař mjr. v.v. mail: zeleny.kamen@seznam.cz

Všechna čísla časopisu AVH-archivy a vzpomínky hraničářů naleznete na www.vojensko.cz v rubrice: **Různé, sekce: Knihy, časopisy, povídky**. Časopis je šířen pouze elektronickou cestou. Vydávají veteráni pohraniční služby. Redakce uvítá všechny zájemce o spolupráci na tvorbě časopisu.